

TEACH-VIP

T raining,
E ducating,
A dvancing
C ollaboration in
H ealth on

V iolence and
I njury
P revention

Tyto materiály byly vytvořeny na podkladě kurzu prevence úrazů a násilí WHO a Národního centra prevence úrazů, násilí a podpory bezpečnosti pro děti ve FN v Motole.

***Pokračující kurz
Modul 7
Lekce 2***

Týrání, zneužívání a zanedbávání dětí

Tělesné týrání a sexuální zneužívání

- Indikátory
- Lékařská prohlídka
- Diagnostické studie
- Forenzní zhodnocení

Tělesné týrání

Tělesné týrání je situace, kdy je dítě vystaveno tělesnému poškození, ke kterému dojde v souvislosti s nedostatečnou péčí a ochranou nebo aktivním přispěním rodiče nebo osoby, která má dítě svěřené do péče. Může se jednat o ojedinělou nebo opakovanou událost.

Source: WHO, 1999.

Hodnocení každého poranění

- Umístění
- Typ
- Rozsah
- Barva
- Tvar
- Bolestivost
- Síla
- Mechanismus
- Čas
- Příznaky
- Prognóza

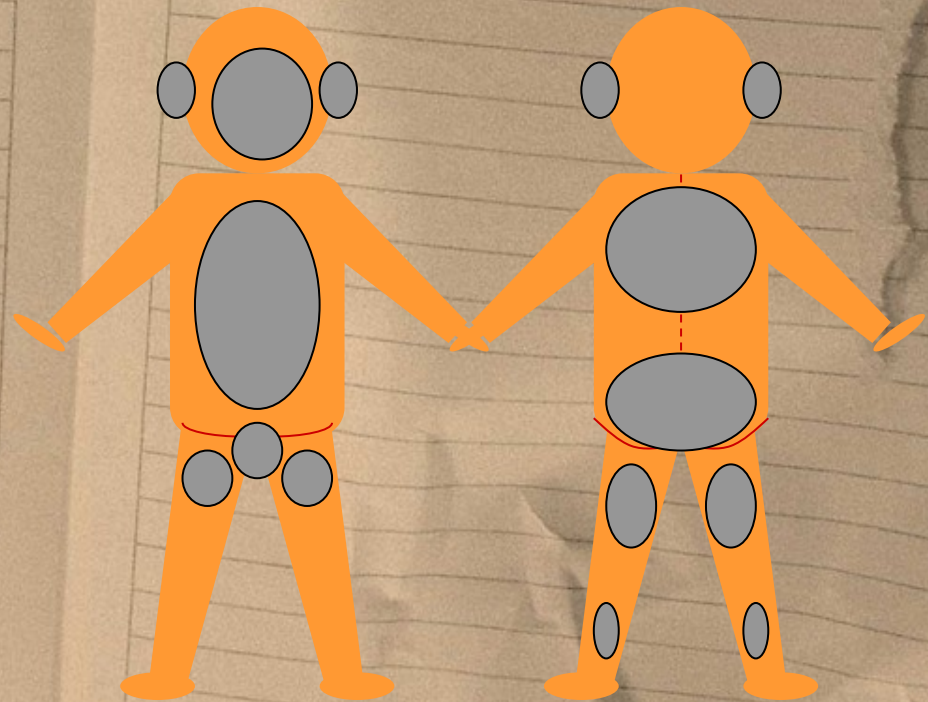
- Vývojová přiměřenost?
- Podmínky?
- Infekční či jiná příčina?
- Predisponující faktory?

Umístění modřin

Typické pro nehody a neúmyslná poranění během her a denních aktivit:

- Zepředu na těle
- Na skeletu

Typické umístění neúmyslných poranění

Charakteristika modřin

Umístění

Barva

Tvar

Obrysy

Velikost

Šablona

- Ostré nebo difuzní okraje, vícečetné různobarevné

- Pozitivní nebo negativní dojem

- Rozsáhlá modřina nebo petechie

- Obtisk předmětu, např. vařečky
- Vyvýšená plocha

Časový faktor ve vývoji barevné škály

- Modřina se objevuje do jedné hodiny po zraňující události
- Barva se mění různě v závislosti na umístění, intenzitě zranění apod.
- Modřina může současně vykazovat více barev

- Červená barva znamená zcela čerstvou modřinu, ale může přetrvávat až 21 dnů
- Žlutá barva se objevuje nejdříve až po 18 hod.
- Všechny další barvy jsou méně významné

Vzácné modřiny u kojenců

Počet modřin u dětí mladších 3 let
Během jízdy v kočárku

- < 6 měsíců = 0.5%
- < 9 měsíců = 1.7%
- Mimo kočárek = 2.2%

1-2 modřiny na jedno zmodřené

- V pohybu = 17.8%

- Za chůze = 51.9%

1-11 modřina na jedno zmodřené dítě

Zlomeniny

Mechanismus poranění:

- Komprese
- Násilné ohnutí, ohýbání
- Trauma způsobné úderem, ránou
- Torze a trakce

Síla, která je příčinou zlomeniny může být viditelná nebo může zůstat pozorovateli utajená jako potencionální úmyslný akt poškození.

Příznaky zlomeniny

- bolest
- otok
- krepitace
- deformita
- modřina
- nepoužívání poraněné končetiny

Některé zlomeniny (např. žeber) mohou být přehlédnuty díky jejich umístění a neznatelným příznakům.

Zlomeniny

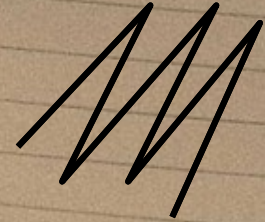
Pro násilí svědčí:

- zlomeniny žeber
- zlomeniny metakarpů
- jiná zlomenina u kojence bez svědka

- Zlomeniny femuru a humeru jsou nejčastější zlomeninou způsobenou násilím
- Zbraně (obvykle zápalná technika) jsou častou příčinou stejně jako třesení, cloumání, nebo kroucení

Násilné poranění hlavy

Shaken baby syndrome
neboli třesení kojencem

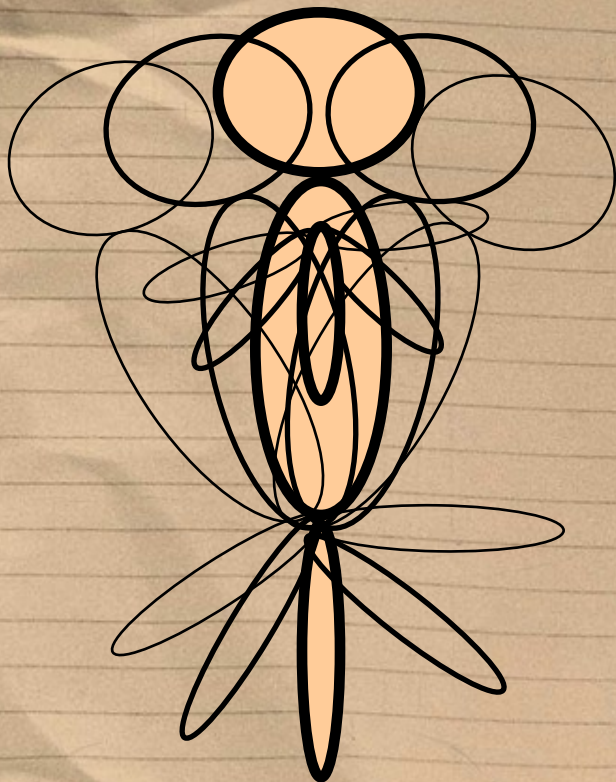
Kombinace:

- Úraz hlavy – vždy ve 100%
- retinální haemorrhagie - 50 až většinou 100%
- Zlomeniny - (+/-)
  - žeber
  - končetin

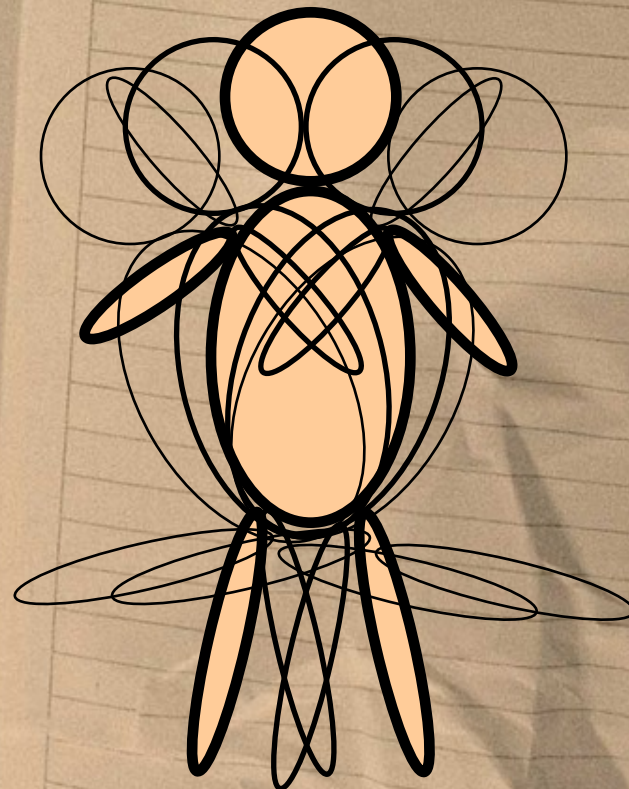
Bez
nebo s
vnějšími
známkami
traumatu

Shaken baby syndrome

zepředu ↔
dozadu

vlevo ↔
vpravo

Citlivost dětí vůči SBS

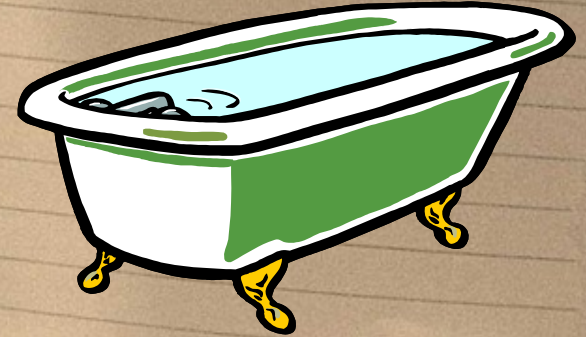
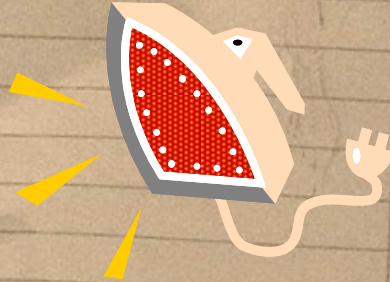
- Relativně velká hlava v poměru k tělu
- Oslabené zádové svaly
- Vysoký obsah vody v dětském mozku
- Nízký stupeň myelinizace
- Velký subarachnoidální prostor obklopující mozek

Společný obraz

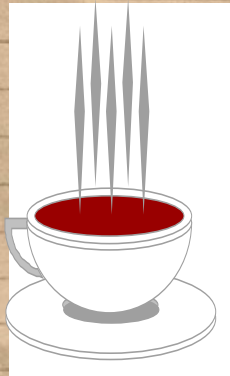
- Pády
- Dechová apnoe nebo obtížné dýchání
- Dušení, škrcení
- Alterovaný stav nebo poruchy vědomí až bezvědomí
- Záchvat
- Třesení s dítětem v rámci resuscitace

Typy popálenin

Kontaktní

ponoření

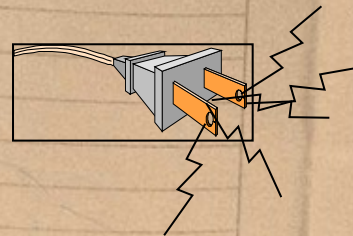
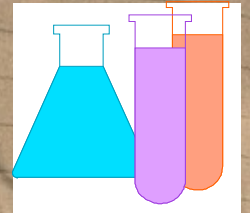

Přímý oheň

Horká
tekutina

Chemikálie

Elektrický

Obzvláště závažné popáleniny

- Popáleniny v důsledku požáru či popálení v důsledku rozlité tekutiny
- Obrácený směr působení
- Bezpečný prostor (vyvýšený či jinak bezpečný)

Je třeba určit:

- centrum popáleniny
- detailně popsat jak se událost stala

Popáleniny v důsledku ponoření

Faktor	nehoda	úmysl
ohraničení	nejasné	ostré
Známky stříkání	ano	ne
hustota	různá	stejná

Úmyslně způsobené popáleniny

oheň

- Extrémní intenzita
- Nerovnoměrné postižení

Pevný předmět

- Zřetelný obtisk předlohy

Popis události neodpovídá poranění

Břišní trauma

Obvyklou příčinou bývá tupé poranění břicha, které vede k:

- roztržení nebo stlačení břišního orgánu často proti páteři
- přerušení cévního zásobení břišního orgánu

- Obtížnost diagnózy bývá často důvodem pro její odklad
- Mezi vážné komplikace patří vnitřní krvácení, peritonitida a sepse
- Časté příznaky zahrnují zvracení, zvýšenou teplotu a bolest břicha

Terapie

- Všechny dětské úrazy bez ohledu na příčinu jejich vzniku musí být co nejrychleji popsány a u dětí zahájena včasná terapie.
- Intervence na podporu duševního zdraví dítěte v závislosti na aktuálním stavu dítěte a situačních podmínkách má přednost před ošetřením úrazu a odvíjí se také od vztahu s doprovázející osobou dítěte a jeho resiliencí.

Sexuální zneužívání

Sexuální zneužívání zahrnuje všechny formy chování, ve kterých je dítě využito k sexuální aktivitě. Sexuální zneužívání dětí se odehrává za situace, kdy dítě není schopno chápat dosah chování, předvídat následky pro svůj další život, nemá dostatek vhodných informací ke svobodné volbě a svým stupněm vývoje není připravené k zahájení sexuálního života. Proto se vždy jedná o znásilnění práva nebo sociálních tabu ve společnosti.

Source: WHO, 1999.

Postavení dítěte

- Důsledek pro dítě je zásadním aspektem pro vyšetření sexuálního zneužití
- Nezbytná je šetrná a respektující komunikace

Lékařské hodnocení sexuálního zneužití

- Vysvětlení všeho, co předcházelo prohlídce
- Lékařská prohlídka nesmí být provedena za použití síly, moci a bez souhlasu dítěte
- Prohlídka zahrnuje obzervaci od hlavě k patě
- Prohlídka zevní genitální oblasti jen u prepubertálních dívek
- Prohlídka okolí anální oblasti
- Odběr biologického materiálu
- Duševní stav

Sexuálně přenosné choroby

Typ	Pravděpodobnost přenosu sexuální cestou
<i>N. gonorrhoea</i>	virtuální diagnostika*
<i>T. vaginalis</i>	virtuální diagnostika*
Syphilis	virtuální diagnostika*
<i>Ch. Trachomatis</i>	starší 3 let
Genital herpes	vysoká
Anogenital HPV	možná u dětí starších 2 roky
Hepatitis B	možná
HIV/AIDS	možná
Bakteriální vaginóza	nepravděpodobné
Genitální mykoplasma	nepravděpodobné

*mimo perinatální období

Identifikace SZ

- Genitální známky specifické pro zneužití jsou vzácné
  - Anální známky specifické pro zneužití jsou velmi vzácné
  - Jasně forenzní známky svědčící pro zneužití v případech opožděného oznámení neexistují
- Krátká doba mezi zneužitím a prohlídkou poskytuje pravděpodobnost dg
  - Bolest a krvácení bývají často pozitivním indikátorem
  - Nejlepší zdroj evidence zneužití je výpověď dítěte

Terapie dětských obětí SZ

Tělesné zdraví:

- Náprava tělesných poranění
- Profylaxe nebo terapie sexuálně přenosného onemocnění

Duševní zdraví:

- Návrat jistoty, bezpečí
- Specifická terapie